

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

1 Ekim 2009

Sabancı Center, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli basın mensupları,

TÜSİAD yönetim kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir Yüksek İstişare Konseyi toplantısında daha, içimdeki tüm ağırlığa rağmen, hatta belki tam da bu nedenle, sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. İnsan bazen sözün hükmünün artık geçerli olmadığına, gücün, sözü bitirdiğine inanıyor. Üzerinize bir kasvet çöküyor. Ama sonra silkiniyorsunuz.

Biliyorsunuz ki söze inancınızı tazeleyip doğru bildiğinizi söylemeye devam etmekten başka çareniz yok. TÜSİAD'ın her zaman yaptığı gibi.

Değerli üyeler,

Kırk gün sonra Soğuk Savaş'ı bitiren olayın, Berlin Duvarı'nın yıkılmasının, yirminci yıldönümü kutlanacak. Aslında Soğuk Savaş'ın bitmesi özünde, sözün kuvvete karşı bir zaferiydi.

Sıradan vatandaşların, özgürlük, adalet ve söz hakkı istemeleri, o güne dek geçerli olan düzene karşı “artık yeter” demeleriyle Orta ve Doğu Avrupa'daki anti demokratik rejimler çöktü.

Amin Maaluf'un vurguladığı gibi “Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla dünyada bir umut rüzgarı esmişti... bundan böyle demokrasi yaygınlaşacak... yerkürenin çeşitli ülkeleri arasındaki duvarlar kalkacak ve insanların, malların, imgelerin ve düşüncelerin dolaşımı engellerle karşılaşmaksızın gelişebilecekti”.

Bu beklentilerin önemli bir kısmı gerçekleşmiş olsa da tahminlere uymayan gelişmeler de yaşandı. Bazı yeni demokrasilerde popülist damarlar kabardı. Hatta köklü demokrasilerde bile otoriter yönelimler uç gösterdi. Demokrasinin liberallik boyutu erimeye, güçler arasındaki denge yürütme lehine bozulmaya başladı.

Günümüzün tanınmış düşünürlerinden Fareed Zakaria'nın deyimiyle “liberal olmayan”, özgürlükleri baskı altında tutan demokrasiler ortaya çıktı.

Ancak, her şeye rağmen, ülkemizde de tanık olduğumuz gibi toplumların, bireylerin, grupların daha fazla hak, özgürlük ve katılım talepleri dinmedi. Toplumlar sadece demokrasi istemekle de kalmadı, iktisadi hak ve özgürlükleri garanti altına alan bir anlayış da talep ettiler.

Görüldü ki, piyasa ekonomisi ile liberal demokrasiyi birbirinden ayrı düşünmek mümkün değil. Bu süreçte, tüm dünyada mal ve sermaye akımları büyük bir hızla serbestleşti.

Ancak, küresel ekonomik sistemin düzgün çalışmasını denetleyen ve gözetken mekanizmaların yaratılmamış olması halen içinden geçtiğimiz küresel krize yol açtı...

Bunun yarattığı sarsıntının etkilerinin de özellikle gelişmiş ülkelerde kolay geçmeyeceği belli. Ayrıca ürkütücü toplumsal dalgalanmalar ihtimali de maalesef güçlü.

Bu arada dünya bugüne dek benzeri görülmemiş bir ekonomik güç kaymasına tanıklık ediyor. Alıştığımız ve bildiğimiz düzenin birçok parametresi değişiyor.

Geçen hafta yapılan G-20 zirvesinde bundan böyle dünyanın ekonomik meselelerinin sadece zenginler tarafından çözülemeyeceği karara bağlandı. G-8 ekonomik konularda yerini G-20'ye bıraktı.

Görülüyor ki, ulusal planda olduğu gibi uluslararası planda da ekonominin gelişmesi, demokrasinin de gelişmesini gerektiriyor. Küresel krize çare ararken, çözüm daha çok sayıda ülkenin katılımında, bir bakıma uluslararası kurumların demokratikleşmesinde aranıyor.

Geliri üretmek kadar gelirin paylaşımı da yeni ekonomik düzenin odağında olacak. Ülkeler yeni yapılanma içinde kendileri için en uygun pozisyonu alma çabası içine girecek.

Küresel iş bölümünde öne çıkabilmek için fark yaratacak özelliklere ve becerilere yatırım yapacaklar. Türkiye de, G-20'nin bir üyesi olarak bu küresel yeniden yapılanma sürecinin bir parçası olacak. Bu durumda ekonomik geleceğimizi tanımlamak, küresel işbölümünde nasıl ve hangi güçlü yönlerimizle yer almak gerektiğini tartışmak zorundayız.

Saptadığımız hedeflere varmak için gerekli önlemleri almalı, başta eğitim felsefemiz olmak üzere üretim yapımızda, teknoloji geliştirme kapasitemizde köklü bir dönüşüm çabası içine girmeliyiz.

Değerli üyeler,

Dünya yeni bir yapılanmaya gidiyor. Güç, eskisine kıyasla daha dengeli dağılıyor. Ülkesinin demokratik değerlerini siyasetinin merkezine yerleştiren Obama da, dünya ile birlikte hareket etmek istiyor. Dünyada yeni bir düzenin kurulması için müttefiklerine ve diğer ülkelere işbirliği çağrısında bulunuyor.

Yeni düzen Türkiye'nin çevresinden başlayarak kuruluyor. Dünyanın en istikrarsız bölgeleriyle çevrili, enerji havzalarının sınırındaki ülkemizin, düzenin kurulmasında ve yerleştirilmesinde önemli bir rol üstleneceği anlaşılıyor.

Uluslararası sistemde ön plana çıkan Türkiye, içeride daha istikrarlı, daha öngörülebilir, hukukun üstünlüğünün ön plana çıktığı ve tüm vatandaşların kendilerini eşit ve özgür hissettikleri bir düzeni köklü kılmalıdır. Toplumsal istikrar ve huzuru da bulmak zorundadır. Bunu yapamazsa uluslararası yükümlülüklerini taşıyamayacağından kaygı duyuyorum.

Bu çerçeveden baktığımızda sonbahar dönemi YİK toplantısını da gerçekten çok hareketli bir gündemin ortasında yaptığımız kanısındayım. Meclis'imiz bugün açılıyor. Üç gün sonra bizlere trafikte epey çile çektirecek, ama küresel ekonomi ve ülkemiz açısından son derece önemli, IMF-Dünya Bankası toplantıları İstanbul'da başlayacak.

Ekim ayı içinde Avrupa Komisyonu'nun bu yılki ilerleme raporu açıklanacak. Uzun zamandan beri ilk kez eleştiri dozu yüksek bir rapor çıkması olasılığı, ilgili çevrelerde dile getiriliyor.

Hepimizin bildiği gibi Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler bir süreden beri sağlıksız şekilde sürüyor. Teknik olarak müzakerelerin devam ediyor olması Türkiye'de yapısal reform iştahının azaldığı, AB üyelerinden bazılarının ise Türkiye'ye karşı kabul edilemez ölçüde hasmane bir tutum içinde oldukları gerçeğini gizleyemiyor.

Bu süreçte ancak daha çok güçlü bir siyasal vizyon, toplumsal uzlaşma, entellektüel derinlik, hedef odaklı girişimcilik ruhu, modern iletişim anlayışı ve etkileyici bir insan sermayesi ile başarılı olabiliriz.

Türkiye’de çok az kurum AB üyeliği konusunda TÜSİAD kadar zaman, para, enerji harcamış, düşünce üretmiş, ilişkilerin sağlıklı bir mecrada yürümesi için gayret sarfetmiştir. Dolayısıyla bu konudaki gelişmeleri yakından izliyoruz.

Almanya’daki seçimler sonucunda kurulacak yeni hükümetin Türkiye ile ilişkileri daha da zora sokacak bir yaklaşımı benimsemeyeceğini umuyoruz. Özellikle Almanya ile ülkemizin ortak meselelerinin olduğunu ve çıkarlarının pek çok konuda çakıştığını da burada vurgulamak isterim.

Bu yıl sonuna kadar Kıbrıs müzakerelerinde, Rum yönetiminin yapıcılıktan uzak tutumu yüzünden, çözüm rotasından çıkılabilir. O takdirde AB ile ilişkilerin daha da hasar göreceğinden korkuyorum.

AB rotasından çıkmış veya üyelik için heyecanını kaybetmiş bir Türkiye’nin hukukun üstünlüğüne dayalı bir demokratik sistemi kurumsallaştırmasının daha uzun süreceğini hatta zor olacağını düşünüyorum, bunun kaygısını taşıyorum.

Sayın başkan, değerli üyeler,

Özellikle son aylarda Türkiye’nin bölge ve dünya açısından önemini gösteren gelişmelere tanık olduk. Daha onbir yıl önce savaşın eşiğine geldiğimiz Suriye ile aramızdaki vize kaldırıldı. Diğer komşumuz Irak’ın bakanlarıyla bakanlarımız ortak toplantı yaparak 20 anlaşmaya imza attılar.

Bütün bunlar Türkiye’nin merkezinde olduğu bir bölgesel ekonomik entegrasyon yapısının gerçekleşme ihtimalini arttırmıştır. Bunun Türkiye iş dünyası açısından anlamı, önemli fırsatların önümüze çıktığı bir dönemi değerlendirmemiz gerektiğidir.

Son toplantımızdan bu yana geçen süre içinde iki tarihi açılıma tanıklık ettik. Kürt açılımı ya da demokratik açılım adı verilen siyaset inisiyatifini yaklaşık iki aydır tartışıyoruz. Açılımın başarıya ulaşması halinde Türkiye’nin tarihine damgasını vurmuş önemli bir meselesini çözmüş olacağız.

Daha da önemlisi, buna bağlı olarak ülkemizi çeyrek yüzyıldır acılara boğan terörizm belasından da kurtulacağız. Elbette bunu yürekten temenni ediyoruz. Ermenistan ile ilişkilerimizin normalleşmesi bizim için bölgesel barış ve entegrasyon açısından gayet doğal ki çok önemlidir.

Türkiye-Ermenistan normalleşmesinin gerçekleşmesi Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki ihtilafın adil ve uluslararası hukuk kurallarına uygun bir şekilde çözülmesiyle de yakından bağlantılıdır.

Bu paralel süreçlerde başarıya ulaşıldığı takdirde Kafkasların siyasi kaderi de değişecek, Türkiye ve Türk özel sektörü bu bölgenin küresel ekonomiye entegrasyonunda önde gelen bir rol üstlenecektir.

Bir bakıma bu son gelişmeler TÜSİAD'ın yıllardır gündemde tutmaya çalıştığı meselelerin halledilmesine yönelik adımlardır. Türkiye'nin demokratikleşme süreci içinde neler yapılması gerektiğini bizden daha sık ve tutarlı şekilde işlemiş bir kurum ülkemizde yok.

Değerli üyeler,

Bu yaşananların bana çok heyecan verdiği kuşkunuz olmasın. TÜSİAD'ın önümüzdeki dönemde gene önemli görevler üstleneceğine eminim. Özellikle Türk demokrasisinin derinleşmesi konusunda geçmiş çabalarımızı daha da arttırmamız gerekecek.

Zira liberal demokrasi ile ekonomik gelişmenin birbirini daha fazla beslediği bir çağda yaşıyoruz. Bu bağlamda demokrasi konusunu tartışırken üzerinde pek durmadığımız bir konuya değinmek istiyorum. Bu da vergi ile demokrasi arasındaki ilişkidir.

Vergi ödenmeyen bir ülkede demokrasi de serpilmez. İngiltere'de demokrasi vergi mükelleflerinin siyaset üzerinde denetim talebiyle doğdu ve gelişti. Vergi bir demokrasi kültürü ögesidir. Türkiye'nin demokratik saygınlığını zedeleyen bir araca dönüşmesi hazindir.

TÜSİAD olarak yıllardan beri vergi idaresinin özerkleşmesi gereğini savunuyoruz. 2001 yılında bu konuda kapsamlı bir rapor hazırladık. O dönem oldukça ilgi çekti ve tartışıldı raporumuz.

Eğer bu gerçekleşmiş olsaydı her yıl aksatmadan vergi rekortmenleri arasına giren kurumlara karşı yıllar sürecektir incelemelerle bir tür baskı yapılırken, kayıtdışı ekonomi her geçen gün büyümezd.

Değerli üyeler,

Sonuçta doğru yolun bulunacağına, demokratik kültürümüzün derinleşeceğine, liberal demokrasinin bütün değerleriyle gerçekleşeceğine inanıyorum. Tıpkı, bunları gerçekleştiren Türkiye'nin, dünyada yeni şekillenmekte olan düzende önde gelen, yapıcı bir rol oynayacağına inandığım gibi.

Ancak o rolü oynayabilmek için bugün geçmişten de daha fazla, iç barışını sağlamış, çoğulculuğu hem siyaset katında, hem toplumsal olarak benimsemiş bir ülke olmamız gerekiyor. İktidar mücadelesini sıfır toplamlı bir oyun diye görmeden yapabilen bir Türkiye'yi kurmamız şart oluyor.

Kısacası yeni bir demokrasi kültürü oluşturmak ve kökleştirmek gibi bir yükümlülükle de karşı karşıyayız.

Bu derneğin, o Türkiye'nin kuruluşunda her zamanki gibi ön saflarda yer alacağından emin olarak sizlere beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.